

ตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด

วิชาวิทยาศาสตร์ รายวิชาเพิ่มเติม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ฝุ่นครองเมือง เวลา 4 คาบ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ

มาตรฐาน ว 1.1 เข้าใจความหลากหลายของระบบนิเวศ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งไม่มีชีวิต กับสิ่งมีชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในระบบนิเวศ การถ่ายทอดพลังงาน การเปลี่ยนแปลงแทนที่ในระบบนิเวศ ความหมาย ของประชากร ปัญหาและผลกระทบที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด ป.5/4 ตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต โดยมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

สาระสำคัญ

คำว่า PM ย่อมาจาก Particulate Matters เป็นคำเรียกค่ามาตรฐานของฝุ่นละอองขนาดเล็กที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 2 ชนิด ได้แก่ PM 10 และ PM 2.5 ส่วนตัวเลข 2.5 นั้นมาจากหน่วย 2.5 ไมครอนหรือไมโครเมตรนั่นเอง ฝุ่นละออง PM2.5จึงหมายถึงฝุ่นละอองอนุภาคขนาดเล็กที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางเฉลี่ยน้อยกว่า 2.5 ไมโครเมตร แขนงลอยอยู่ในอากาศรวมกับไอน้ำ คิววัน และก๊าซต่างๆ ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ฝุ่นละออง PM2.5 ถือเป็นมลพิษต่อสุขภาพของมนุษย์ตามที่องค์การอนามัยโลกให้ความสำคัญและออกมาแจ้งเตือนให้ทราบส่งผลเสียต่อร่างกายในระยะยาว นอกจากนี้ยังกระตุ้นให้คนที่มีโรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรังเกิดอาการกำเริบ เช่น โรคจมูกอักเสบภูมิแพ้ โรคหอบหืด และโรคถุงลมโป่งพอง รวมไปถึงคนที่มีโรคระบบหัวใจและหลอดเลือดเรื้อรังอาจมีอาการที่หนักมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด สำหรับผลระยะยาวจะทำให้การทำงานของปอดถดถอย อาจเกิดโรคถุงลมโป่งพองได้ แม้จะไม่สูบบุหรี่ก็ตาม และเพิ่มโอกาสทำให้เกิดมะเร็งปอดได้ด้วย

สาเหตุของการเกิดฝุ่นละอองมีหลายปัจจัย เช่น โรงผลิตไฟฟ้า คิวันท่อไอเสียจากรถยนต์ การเผาไม้ทำลายป่า เผาขยะ รวมถึงควันทนุหรือด้วย ซึ่งปกติแล้วกิจกรรมต่างๆ ที่คนเราทำทุกวันก็ส่งผลให้เกิดฝุ่นละอองใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอยู่แล้ว แต่แหล่งต้นตอสำคัญของ PM2.5 ในบรรยากาศ คือ การเผาไหม้เชื้อเพลิงธรรมชาติที่ไม่สมบูรณ์ และฝุ่นจากการก่อสร้าง

จุดประสงค์การเรียนรู้

คาบที่ 1-2

1. สามารถระบุปัญหา สืบค้นข้อมูล บอกสาเหตุ วิธีการแก้ปัญหา และผลจากการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้
2. สามารถอธิบายวิธีป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงจากฝุ่น PM 2.5 ได้
3. เป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการร่วมทำกิจกรรมอย่างมั่นใจ ร่วมแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

คาบที่ 3-4

1. สามารถบอกชนิดของต้นไม้ที่มีคุณสมบัติในการดักจับฝุ่นละอองได้
2. เป็นผู้มีความมุ่งมั่นอดทน ไม่ท้อถอย มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมอย่างมั่นใจ ร่วมแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบกิจกรรม 4.1 เรื่อง ฝุ่นครองเมือง
2. ใบกิจกรรม 4.2 เรื่อง ต้นไม้ดักจับฝุ่น
3. ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของคุณ		ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
การจัดการเรียนรู้ของคุณโดยใช้ขั้นตอน PBL	เทคนิค TPS	
<p>(ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมหาข่าวเกี่ยวกับ"ฝุ่น PM 2.5" จากหนังสือพิมพ์หรืออินเทอร์เน็ตมาล่วงหน้ากลุ่มละ1เรื่อง)</p> <p>คาบที่ 1 (50 นาที)</p> <p><u>1.ขั้นกำหนดปัญหา</u></p> <p>1.1 ครูสุ่มนักเรียนออกมาเล่าข่าวปัญหาฝุ่น PM 2.5 ในประเทศไทย ประมาณ 3-4 กลุ่มหน้าชั้นเรียน</p> <p>1.2 ครูแจกกระดาษสีชมพู และสีเขียวให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยให้นักเรียนเขียนปัญหาที่ฟังจากข่าวที่เพื่อนเล่าลงในกระดาษสีชมพู และสาเหตุของปัญหานั้นลงในกระดาษสีเขียว แล้วนำไปติดบนกระดาน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงปัญหาและสาเหตุเหล่านั้น</p> <p>1.2 ครูให้นักเรียนแต่ละคนอ่านข่าวเรื่อง "ฝุ่น PM 2.5" ที่ครูเตรียมมาให้ และวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากข่าวนี้ ซึ่งอาจมีปัญหาที่เกิดขึ้นหลายประเด็น ให้นักเรียนเขียนระบุปัญหาลงไปในใบกิจกรรม 4.1</p>	<p>ขั้น Think (15 นาที)</p>	<p>ขั้นระบุปัญหา</p>
<p><u>2.ขั้นเข้าใจปัญหา</u></p> <p>2.1 ให้นักเรียนจับคู่ 2 คน จากนั้นนำประเด็นปัญหาที่นักเรียนแต่ละคนคิด มาอภิปรายว่าปัญหาใดสำคัญที่สุด เลือกประเด็นปัญหานั้นเพื่อมาทำการค้นคว้าข้อมูลในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อไป</p> <p>2.2 เมื่อเลือกประเด็นของปัญหาได้แล้ว ให้นักเรียนช่วยกันคิดกับคู่ของนักเรียนว่า มีสาเหตุใดที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้บ้าง บันทึกลงไปในใบกิจกรรม 4.1</p>	<p>ขั้น Pair (15 นาที)</p>	<p>ขั้นวิเคราะห์ปัญหา</p>

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของคุณ		ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
การจัดการเรียนรู้ของคุณโดยใช้ขั้นตอน PBL	เทคนิค TPS	
<p>3.ขั้นศึกษาค้นคว้า</p> <p>3.1 นักเรียนแต่ละคู่ช่วยกันศึกษาค้นคว้าข้อมูลหาวิธีการแก้ปัญหานั้นจากแหล่งต่างๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ</p> <p>3.2 นักเรียนนำข้อมูลที่ได้ไปศึกษาค้นคว้ามาอภิปรายกับคู่ของตนเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหา บันทึกลงไปใบบันทึกกิจกรรม 4.1 เพื่อนำข้อมูลกลับมาอภิปรายกับกลุ่มใหญ่ในคาบหน้า</p>	<p>ขั้น Pair (20 นาที)</p>	<p>ขั้นวิเคราะห์ปัญหา</p> <p>ขั้นกำหนดวิธีการเพื่อแก้ปัญหา</p>
<p>คาบที่ 2 (50 นาที)</p> <p>4. ขั้นสังเคราะห์ความรู้</p> <p>4.1 ครูให้นักเรียนรวมกลุ่มกันประมาณ 4 หรือ 6 คน นักเรียนแต่ละคนนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหากันภายในกลุ่มใหญ่ รวมทั้งช่วยกันสังเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด</p> <p>4.2 นักเรียนทุกคนภายในกลุ่มใหญ่ ร่วมกันอภิปรายประเด็นปัญหาต่างๆและวิธีการแก้ปัญหานั้นที่แต่ละคู่ได้ช่วยกันสืบค้นข้อมูลมา ตัดสินใจเลือกประเด็นปัญหาและวิธีการแก้ปัญหานั้นที่สำคัญที่สุดของกลุ่ม ซึ่งประเด็นปัญหานั้นจะต้องมีการค้นคว้าข้อมูลวิธีการแก้ปัญหาย่างเหมาะสมและน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มใหญ่</p>	<p>ขั้นShare (20 นาที)</p>	<p>ขั้นกำหนดวิธีการเพื่อแก้ปัญหา</p>
<p>5.ขั้นแก้ปัญหา</p> <p>5.1 นักเรียนภายในกลุ่มร่วมกันสรุปวิธีการแก้ปัญหาลงใบบันทึกกิจกรรม 4.1 อภิปรายผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาดังวิธีที่นักเรียนเลือกและสืบค้นข้อมูลคำถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการเกิดฝุ่นละอองในต่างประเทศ และวิธีดำเนินการแก้ไขของประเทศนั้น บันทึกลงใน</p>	<p>ขั้นShare (20 นาที)</p>	<p>ขั้นกำหนดวิธีการเพื่อแก้ปัญหา</p>

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของคุณ		ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
การจัดการเรียนรู้ของคุณ โดยใช้ขั้นตอน PBL	เทคนิค TPS	
<p>ใบกิจกรรม 4.1</p> <p>5.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน</p> <p>5.3 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบกิจกรรม 4.2 เรื่อง “ต้นไม้ดักจับฝุ่น” โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาข้อมูลเกี่ยวกับต้นไม้ที่มีคุณสมบัติในการดักจับฝุ่นละอองได้ดี และนำมาปลูกที่บ้านของนักเรียนหรือที่สวนของโรงเรียน และวัดค่าปริมาณฝุ่นละอองในอากาศ ณ จุดนั้น (ทำนอกเวลา)</p>	<p>ขั้น Think (10 นาที)</p>	
<p>คาบที่ 3 (50 นาที)</p> <p><u>5.ขั้นแก้ปัญหา (ต่อ)</u></p> <p>5.4 นักเรียนนำข้อมูลจากใบกิจกรรม 4.2 มาอภิปรายกับคู่ของตน เพื่อทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับต้นไม้ที่มีคุณสมบัติในการดักจับฝุ่นละอองได้ดี และเปรียบเทียบค่าปริมาณฝุ่นละอองในอากาศ ณ จุดที่ปลูกต้นไม้นั้นในแต่ละวัน</p> <p><u>6.ขั้นสรุปความรู้</u></p> <p>6.1 ครูให้นักเรียนรวมกลุ่มกันประมาณ 4 หรือ 6 คน เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนนำเสนอข้อมูลที่ได้ทำกิจกรรม 4.2 จากนั้นสรุปแนวทางป้องกันและการแก้ปัญหาทั้งหมด เพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียนในคาบหน้า</p>	<p>ขั้น Pair (15 นาที)</p> <p>ขั้น Share (35 นาที)</p>	
<p>คาบที่ 4 (50 นาที)</p> <p><u>6.ขั้นสรุปความรู้ (ต่อ)</u></p> <p>6.2 นักเรียนทุกคนภายในกลุ่ม ร่วมกันนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเองให้กับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน</p> <p>6.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนที่ได้จากเรื่องนี้อีกครั้ง</p>	<p>ขั้น Share (50 นาที)</p>	<p>ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์</p>

การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่ต้องประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. พฤติกรรมการทำงาน กลุ่ม	สังเกต	แบบประเมินพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	ดี
2. ความสามารถในการคิด แก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์	ตรวจคำตอบ	ใบกิจกรรม	ดี
3. แบบประเมินความ มั่นใจในตนเอง	สังเกต	แบบประเมินความมั่นใจใน ตนเอง	ดี

บันทึกหลังสอน

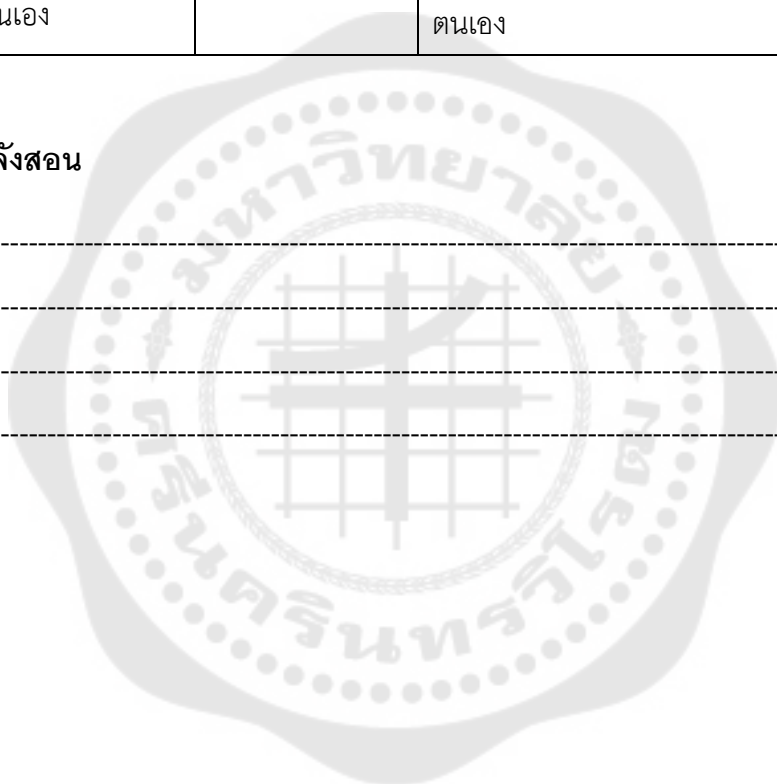

ตัวอย่างแบบประเมินความมั่นใจในตนเอง (นักเรียนประเมินตนเอง)

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....เลขที่.....

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....เวลา.....

1. ด้านการกล้าแสดงออก

รายการพฤติกรรม	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถาม	ฉันมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามทุกครั้ง ☐	ฉันมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามเป็นบางครั้ง ☐	ฉันไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือมักตอบคำถามตามเพื่อน ☐	ฉันไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามเลย ☐
2. ความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถาม	ฉันแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามเพื่อนและครูด้วยเสียงที่ดังฟังชัดทุกครั้ง ☐	ฉันแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามเพื่อนและครูด้วยเสียงที่ดังฟังชัดเป็นบางครั้ง ☐	ฉันแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามเพื่อนและครูด้วยเสียงที่เบา ☐	ฉันไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามกับเพื่อนและครู ☐
3. บุคลิกภาพปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	ฉันสบตาคู่สนทนาหรือบุคคลอื่นในขณะฟังหรือตอบคำถามทุกครั้ง ☐	ฉันสบตาคู่สนทนาหรือบุคคลอื่นในขณะฟังหรือตอบคำถามเป็นบางครั้ง ☐	ฉันไม่ค่อยสบตาคู่สนทนาหรือบุคคลอื่นในขณะฟังหรือชอบก้มหน้าขณะตอบคำถาม ☐	ฉันไม่สบตาคู่สนทนา หรือไม่ตอบคำถาม ☐
4. การปฏิบัติกิจกรรม	ฉันทำกิจกรรมด้วยความคล่องแคล่ว ไม่เขินอาย ทุกครั้ง ☐	ฉันทำกิจกรรมด้วยความคล่องแคล่ว ไม่เขินอาย เป็นบางครั้ง ☐	ฉันทำกิจกรรมด้วยความไม่คล่องแคล่ว ต้องให้ครูหรือเพื่อนคอยช่วย ☐	ฉันไม่กล้าทำกิจกรรมเลย รู้สึกเขินอายทุกครั้งแม้จะมีครูและเพื่อนคอยช่วย ☐

2. ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง

รายการพฤติกรรม	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. การกล้าตัดสินใจ	ฉันกล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเองทุกครั้ง	ฉันกล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ฉันไม่กล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเองแม้ว่าเพื่อนหรือครูจะช่วยเหลือแนะนำ	ฉันไม่กล้าตัดสินใจและไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้เลย
2. การยอมรับและพอใจกับการกระทำของตนเอง	ฉันยอมรับและพอใจกับการกระทำของตนเองทุกครั้ง	ฉันยอมรับและพอใจกับการกระทำของตนเองเป็นบางครั้ง	ฉันไม่ค่อยยอมรับและไม่ค่อยพอใจกับการกระทำของตนเอง ต้องได้รับการเสริมแรงจากผู้อื่น	ฉันไม่ยอมรับและไม่พอใจกับการกระทำของตนเองเลยแม้จะมีการเสริมแรงจากผู้อื่น
3. การมีความสุขเมื่องานประสบความสำเร็จ	ฉันมีความสุขเมื่องานประสบความสำเร็จทุกครั้ง	ฉันมีความสุขเมื่องานสำเร็จเป็นบางครั้ง	ฉันไม่ค่อยมีความสุขเมื่องานประสบความสำเร็จ ต้องได้รับการเสริมแรงจากผู้อื่น	ฉันไม่มีความสุขเลย แม้งานจะประสบความสำเร็จก็ตาม
4. การปฏิบัติกิจกรรมด้วยความไม่ท้อถอย	ฉันปฏิบัติกิจกรรมด้วยความไม่ท้อถอยทุกครั้ง แม้มีอุปสรรค	ฉันปฏิบัติกิจกรรมด้วยความไม่ท้อถอยเป็นบางครั้ง แม้มีอุปสรรค	ฉันปฏิบัติกิจกรรมด้วยความท้อถอย ต้องให้เพื่อนหรือครูช่วยเป็นบางครั้ง	ฉันปฏิบัติกิจกรรมด้วยความท้อถอย ต้องให้เพื่อนหรือครูช่วยทุกครั้ง

3. ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

รายการพฤติกรรม	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	ฉันร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้โดยไม่มีปัญหาขัดแย้งกัน	ฉันร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้แต่อาจมีปัญหาขัดแย้งกันบางครั้ง	ฉันร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้ แต่มักมีปัญหาขัดแย้งกันค่อนข้างบ่อย	ฉันไม่สามารถร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้ หรือมีปัญหาขัดแย้งกันตลอด
2. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ฉันรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทุกครั้ง และนำมาปรับปรุงแก้ไขงาน	ฉันรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและนำมาปรับปรุงแก้ไขงานบางครั้ง	ฉันไม่ค่อยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทำงานตามใจตนเองบางครั้ง	ฉันไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเลย ทำงานตามใจตนเองตลอด
3. การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มหรือครูผู้สอน	ฉันปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มหรือครูได้อย่างถูกต้องทุกครั้ง	ฉันปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มหรือครูได้อย่างถูกต้องเป็นบางครั้ง	ฉันไม่ค่อยปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มหรือครู ต้องมีเพื่อนหรือครูคอยเตือน	ฉันไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มหรือครูเลย

บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด ได้ 4 คะแนน

มาก ได้ 3 คะแนน

น้อย ได้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด ได้ 1 คะแนน